Lista lektur obowiązkowych

Klasy VII i VIII
Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
Aleksander Fredro, *Zemsta*
Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII, VIII
Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
Ignacy Krasicki, *Żona modna*
Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady* część II, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz* (całość)
Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*
Juliusz Słowacki, *Balladyna*
Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace*
Sławomir Mrożek, *Artysta*
Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz
QUO VADIS

Skończywszy wreszcie ułożoną poprzednio pieśń, [Neron] począł improwizować, szukając wielkich porównań w widoku, który się przed nim roztaczał. […]

Po krótkiej chwili milczenia zawrzała burza oklasków. Lecz z oddali odpowiedziało mu wycie tłumów. Teraz nikt już nie wątpił, że to cezar rozkazał spalić miasto, by sobie wyprawić widowisko i śpiewać przy nim pieśni. […]

Nero zwrócił się do Tygellina:

– Czy mogę liczyć na wierność żołnierzy?

– Tak, boski! – odpowiedział prefekt.

Lecz Petroniusz wzruszył ramionami.

– Na ich wierność, lecz nie na ich liczbę – rzekł. – Zostań tymczasem tu, gdzie jesteś, bo tu najbezpieczniej, a ten lud trzeba uspokoić.

Tegoż zdania był i Seneka, i konsul Licyniusz. Tymczasem w dole wzburzenie rosło. Lud zbroił się w kamienie, w drągi od namiotów, w deski z wozów i taczek i w rozmaite żelaziwo. Po niejakim czasie kilku z przywódców kohort przyszło z oznajmieniem, że pretorianie[1], napierani przez tłumy, zachowują z największym wysileniem linię bojową i nie mając rozkazu uderzenia, nie wiedzą, co czynić.

– Bogowie! – rzekł Nero. – Co za noc! Z jednej strony pożar, z drugiej rozhukane morze ludu. […]

– Panie – odpowiedział niepewnym głosem Tygellin – ja zrobiłem wszystko, co mogłem, ale niebezpieczeństwo jest groźne… Przemów, panie, do ludu i poczyń mu obietnice.

– Cezar miałby przemawiać do tłuszczy[2]? Niech to uczyni inny w moim imieniu. Kto się tego podejmie?

– Ja! – odrzekł spokojnie Petroniusz.

– Idź, przyjacielu! Tyś mi najwierniejszy w każdej potrzebie… Idź i nie szczędź[3] obietnic. […]

Petroniusz, stanąwszy u stóp arkad, kazał sobie podać białego konia i siadłszy na niego, pojechał na czele towarzyszy przez głębokie szeregi pretoriańskie ku czarnej, wyjącej tłuszczy, bezbronny, mając w ręku cienką laskę z kości słoniowej, którą się zwykle podpierał.

I przyjechawszy tuż, wparł konia w tłumy. […] Rozszalała fala wnet otoczyła jego i orszak, za nią widać było istotnie jakby morze głów, ruchome, kotłujące się, straszne.

Wrzaski wzmogły się jeszcze i zmieniły się w nieludzki ryk; drągi, widły, a nawet i miecze chwiały się nad głową Petroniusza, drapieżne ręce wyciągały się ku cuglom jego konia i ku niemu, lecz on wjeżdżał coraz głębiej, zimny, obojętny, pogardliwy. Chwilami uderzał laską po głowach najzuchwalszych, tak jakby torował sobie drogę w zwykłym ścisku, i ta jego pewność, ten spokój zdumiewały jednakże rozhukaną tłuszczę. Poznano go wreszcie i liczne głosy poczęły wołać:

– Petroniusz! *Arbiter elegantiarum!*[4] Petroniusz!… […]

Wówczas wyprostował się na koniu i począł mówić donośnym, spokojnym głosem:

– Obywatele! Niech ci, którzy mnie usłyszą, powtórzą słowa moje tym, którzy stoją dalej, wszyscy zaś niechaj się zachowają jak ludzie, nie jak zwierzęta w arenach.

– Słuchamy! Słuchamy!…

– Zatem słuchajcie. Miasto zostanie odbudowane. Ogrody Lukulla, Mecenasa, Cezara i Agrypiny będą dla was otwarte! Od jutra rozpocznie się rozdawnictwo zboża, wina i oliwy, tak aby każdy mógł napełnić brzuch aż do gardła! Potem cezar wyprawi wam igrzyska, jakich świat nie widział dotąd, przy których czekają was uczty i dary. Bogatsi będziecie po pożarze niż przed pożarem!

Odpowiedział mu pomruk, który rozchodził się tak od środka na wszystkie strony, jak rozchodzą się fale na wodzie, w którą wrzucił ktoś kamień: to bliżsi powtarzali dalszym jego słowa. Potem tu i ówdzie ozwały się okrzyki gniewne lub potakujące, które zmieniły się wreszcie w jeden powszechny, olbrzymi wrzask:

– *Panem et circenses!*[5]…

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, Wrocław 2002.

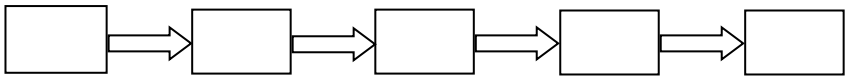
[1] Pretorianie – żołnierze gwardii przybocznej cezara.
[2] Tłuszcza – tłum; tu: pogardliwie o protestujących mieszkańcach Rzymu.
[3] Nie szczędzić – tu: nie ograniczać.
[4] *Arbiter elegantiarum* (łac.) – autorytet w sprawach mody, elegancji i dobrego smaku.
[5] *Panem et circenses!* (łac.) – „Chleba i igrzysk!" – zawołanie rzymskiego ludu domagającego się darmowego wyżywienia i rozrywek.

[569 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie podanego fragmentu ułóż wymienione niżej zdarzenia zgodnie z porządkiem chronologicznym. Wpisz litery (A–E) w kratki we właściwej kolejności.

A. Przemowa wysłannika cezara.
B. Recytowanie poezji przez cezara.
C. Podjęcie decyzji przez Petroniusza.
D. Reakcja tłumu na słowa Petroniusza.
E. Rozmowa cezara z uczestnikami spotkania.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Neron postanowił zjednać sobie protestujący tłum, gdyż jako artysta potrzebował sprzyjającej mu publiczności.	**P**	**F**
Według Petroniusza liczebność wojsk Nerona była wystarczająca, by zapewnić bezpieczeństwo władcy.	**P**	**F**

Zadanie 3. (0–1)

Która sytuacja spowodowała zmianę nastawienia mieszkańców Rzymu w przytoczonym fragmencie *Quo vadis*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Deklamowanie wierszy przez władcę Rzymu.
B. Wypowiedź Tygellina dotycząca gotowości wojsk.
C. Obecność pretorianów wśród zbuntowanego tłumu.
D. Złożenie przez Petroniusza obietnic w imieniu cezara.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Petroniusza, w przytoczonym fragmencie *Quo vadis*, charakteryzują

A. pycha i wzburzenie.
B. opanowanie i stanowczość.
C. ciekawość i nieustępliwość.
D. wrażliwość i zdenerwowanie.

Zadanie 5. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń w odniesieniu do całego utworu *Quo vadis*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Neron i Petroniusz to postacie historyczne.	**P**	**F**
Prześladowanie chrześcijan to jeden z wątków historycznych w powieści Henryka Sienkiewicza.	**P**	**F**

Zadanie 6. (0–3)

6.1. Do podanej tezy sformułuj argument. Zilustruj go innym – niż w przytoczonym fragmencie – wydarzeniem z *Quo vadis*.

Teza: Petroniusz był skutecznym mówcą.

Argument: ……..……...….

……...……...…..

…….…..

……...

6.2. Spośród lektur obowiązkowych, innych niż *Quo vadis*, wybierz tę, której bohater musiał stawić czoła wyzwaniom. Podaj tytuł tej lektury oraz jej bohatera.

Uzasadnij swój wybór. W uzasadnieniu przywołaj sytuację z tej lektury, ilustrującą Twoją argumentację. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Tytuł: ……

Bohater: ……

Uzasadnienie: ……

……

……

……

Zadanie 7. (0–1)

Petroniusz, jako autorytet w sprawach mody, elegancji i dobrego smaku, nazywany był *arbiter elegantiarum*.

Gdyby tytuł *arbiter elegantiarum* przyznawano kobietom, to która z postaci – Telimena czy żona modna (z satyry Ignacego Krasickiego) – bardziej by na niego zasłużyła? Uzasadnij swoją odpowiedź, podając jeden argument. Odwołaj się do utworu, którego bohaterką jest postać wybrana przez Ciebie.

……

……

……

Zadanie 8. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu.

Kogut przeczytał ogłoszenie: „Potrzebujemy zwierząt – Cyrk”.

– Zgłoszę się – powiedział, składając gazetę. – Zawsze chciałem być artystą. […]

Dyrektor przyjął go na świeżym powietrzu, gdzie urzędował. Właśnie rozwijano namiot cyrkowy. Ja i Lis zatrzymaliśmy się opodal.

– Bardzo mi miło, że pan się do nas zgłasza. Można poznać godność?

– Lew – przedstawił się Kogut krótko.

– Lew? – zdziwił się dyrektor. – Czy jest pan tego pewny?

– Ewentualnie tygrys.

– No dobrze. Wobec tego niech pan zaryczy.

Kogut zaryczał jak umiał.

– Owszem, nieźle, ale są lepsze lwy od pana. Gdyby się pan zgodził na koguta, to co innego. Wtedy mógłbym pana zaangażować. […]

– Co ci strzeliło do głowy, dlaczego chciałeś grać lwa?

– Jak to, dlaczego… – odpowiedział za niego Lis. – Czy widziałeś kiedy artystę bez ambicji?

8.1. Podaj tytuł lektury obowiązkowej, z której pochodzi powyższy fragment.

Tytuł: ….……...

8.2. Czy postawa Koguta – bohatera z powyższego fragmentu – przypomina postawę Nerona z powieści *Quo vadis*? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do obu utworów.

……...…

……...…

……...……

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj definicję wyrazu *burza* ze słownika języka polskiego.

1. «gwałtowne opady deszczu połączone z silnym wiatrem, grzmotami i piorunami»
2. «wielki wstrząs dziejowy lub życiowy»
3. «czyjaś gwałtowna reakcja na coś»
4. «gwałtowne uczucia»
5. «o czymś skłębionym lub rozwichrzonym, występującym w dużej ilości»

www.sjp.pwn.pl

W którym z podanych zdań użyto wyrazu *burza* w takim samym znaczeniu, w jakim wyraz ten został użyty w drugim akapicie fragmentu utworu *Quo vadis*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Przez miasto przeszła ogromna burza.
B. Projekcja tego filmu wywołała burzę komentarzy.
C. Państwo to przetrwało mimo wielu dziejowych burz.
D. Charakterystyczną cechą jej wyglądu była burza kręconych włosów.

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Sformułowania *rozszalała fala* i *morze głów* podkreślają liczebność pretorianów powstrzymujących protestujący tłum.	**P**	**F**
O stosunku Nerona do buntującego się tłumu świadczy określenie *tłuszcza*, którego cezar używa w swojej wypowiedzi.	**P**	**F**

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem pochodnym, utworzonym za pomocą formantu pełniącego tę samą funkcję, co w wyrazie *przyjechać*, jest wyraz

A. *uderzać*.
B. *skończyć*.
C. *zdumiewać*.
D. *przytakiwać*.

Zadanie 12. (0–2)

Z okazji Światowego Dnia Książki jedna z firm produkujących gadżety reklamowe przygotowała kolekcję toreb okolicznościowych, inspirowaną twórczością wybitnych polskich pisarzy.

Poniżej znajduje się projekt jednej z takich toreb, inspirowanej twórczością Henryka Sienkiewicza.

Wybierz dwa spośród elementów graficznych umieszczonych na torbie. Dla każdego z nich:

- **podaj tytuł utworu Henryka Sienkiewicza, do którego ten element nawiązuje;**
- **wyjaśnij związek tego elementu z treścią wskazanego przez Ciebie utworu Henryka Sienkiewicza.**

Element graficzny 1.: .....

Tytuł utworu: .....

Wyjaśnienie: ….....

.....

.....

.....

Element graficzny 2.: .....

Tytuł utworu: .....

Wyjaśnienie: ….....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Małgorzata Smoczyńska

ŻYCIE Z PASJĄ

W naszej kulturze słowo „pasja" najczęściej kojarzy się z czymś dostarczającym bardzo silnych emocji, z jakąś pochłaniającą aktywnością wykonywaną regularnie, szczególnie w obszarach artystycznych, podróżniczych, sportowych. […]

Kluczowe wydaje się zrozumienie, czym tak naprawdę jest pasja. To przede wszystkim energia i radość odczuwane wtedy, gdy robimy to, co karmi naszą duszę, ciało, umysł i emocje. To zaangażowanie i motywacja, wyzwolone faktem, że robimy coś, co jest dla nas przyjemne i co chcemy dla tej właśnie przyjemności robić – bez żadnego przymusu z zewnątrz. Stąd efektem oddawania się pasji jest poczucie naładowania akumulatorów. […]

Liczba aktywności, które można określić mianem pasji, jest tak naprawdę ogromna. Nie jest istotne, czy daną czynność wykonujemy często czy rzadko, nie jest ważne to, czy osiągamy w niej sukcesy bądź korzyści materialne, nie ma znaczenia, czy dana aktywność jest społecznie istotna, czy też zupełnie błaha. To może być spacer z psem, porządkowanie ogrodu, przeglądanie kolekcji zdjęć lub pocztówek. Pasją mogą być inni ludzie – rozmowy z nimi, wspólne spędzanie czasu. Pasją może być gotowanie, sprzątanie, czytanie, oglądanie filmów.

Wszystkie te czynności można określić mianem ziaren pasji, choć nasza kultura nazwie je raczej mało istotnym hobby. Tymczasem to właśnie z takich ziaren pasji, gdy trafią na żyzny grunt i będą odpowiednio pielęgnowane, niczym piękna roślina, wyrasta wielka wspaniała pasja, będąca stylem życia. Z czasem ta roślina, która z entuzjazmem i zaangażowaniem pnie się do słońca, rozwijając kolejne gałązki umiejętności i talentów, może stać się wielkim drzewem – kluczowym elementem naszej tożsamości, koroną rozwoju naszych talentów i umiejętności, pełnym owoców w postaci satysfakcji, dumy, entuzjazmu dla życia, ciągłego rozwoju, relacji z ludźmi, ale też pieniędzy. […]

Życie z pasją jest dla nas tak istotne przede wszystkim dlatego, że w bardzo dużym stopniu zaspokaja nasze najważniejsze potrzeby oraz daje nam życiodajną energię.

Dzięki pasji stajemy się też ciekawszym człowiekiem dla innych, wzbogacamy ich życie, jesteśmy inspiracją. To z kolei daje nam większe zadowolenie z samych siebie, wyższe poczucie własnej wartości.

Życie z pasją dobrze zaspokaja także potrzebę przynależności – łączy nas i zbliża do ludzi o podobnych zainteresowaniach, pozwala poczuć się częścią ich społeczności. Docelowo pomaga nam znaleźć swoją misję i powołanie, nadaje cel i sens naszemu życiu.

Na podstawie: Małgorzata Smoczyńska, *Życie z pasją – instrukcja obsługi*, „Focus Coaching Extra" nr 2/2016.

[355 wyrazów]

Zadanie 13. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu *Życie z pasją* Małgorzaty Smoczyńskiej.

Tematem tekstu Małgorzaty Smoczyńskiej jest ……..……..…...

…….…..…..… .

Autorka skupia się na …….…..…....

…….…..…..…..

i dochodzi do wniosku, że ……

…….…..…..… .

Zadanie 14. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z tekstu wynika, że aby realizować swoje pasje, trzeba brać pod uwagę opinię otoczenia.	**P**	**F**
Z tekstu wynika, że realizowanie pasji wymaga dużych nakładów finansowych.	**P**	**F**

Zadanie 15. (0–1)

Które z podanych niżej zdań jest <u>niezgodne</u> z treścią tekstu *Życie z pasją*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Człowiek, który ma pasję, dodaje innym skrzydeł.
B. Prawdziwy pasjonat to ktoś, kto stale robi krok do przodu.
C. Stale rozwijana pasja pozwala czerpać z życia pełnymi garściami.
D. Pasja sprawia, że codzienne aktywności muszą zejść na dalszy plan.

Zadanie 16. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Małgorzata Smoczyńska zgadza się z obiegowymi opiniami na temat pasji, istniejącymi w naszej kulturze.	**P**	**F**
Małgorzata Smoczyńska w swoim tekście podkreśla, że posiadana pasja kształtuje charakter człowieka.	**P**	**F**

Zadanie 17. (0–2)

Na forum internetowym trwa dyskusja na temat *Czy pasja nadaje cel i sens naszemu życiu?*. Zabierz głos w dyskusji – napisz komentarz, w którym przedstawisz swoje stanowisko i poprzesz je dwoma argumentami.

Re: Czy pasja nadaje cel i sens naszemu życiu?

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Zadanie 18. (0–2)

18.1. Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

W wypowiedzeniu *Stąd efektem oddawania się pasji jest poczucie naładowania akumulatorów* podkreślony wyraz to rzeczownik | **A** | **B** |, pełniący funkcję | **C** | **D** |.

A. w bierniku
B. w dopełniaczu
C. przydawki
D. dopełnienia

18.2. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Taki sam typ orzeczenia jak w wypowiedzeniu *Stąd efektem oddawania się pasji jest poczucie naładowania akumulatorów* występuje w zdaniu

A. *Życie z pasją dobrze zaspokaja także potrzebę przynależności.*
B. *Dzięki pasji stajemy się też ciekawszym człowiekiem dla innych.*
C. *To z kolei daje nam większe zadowolenie z samych siebie, wyższe poczucie własnej wartości.*
D. *W naszej kulturze słowo „pasja” najczęściej kojarzy się z czymś dostarczającym bardzo silnych emocji.*

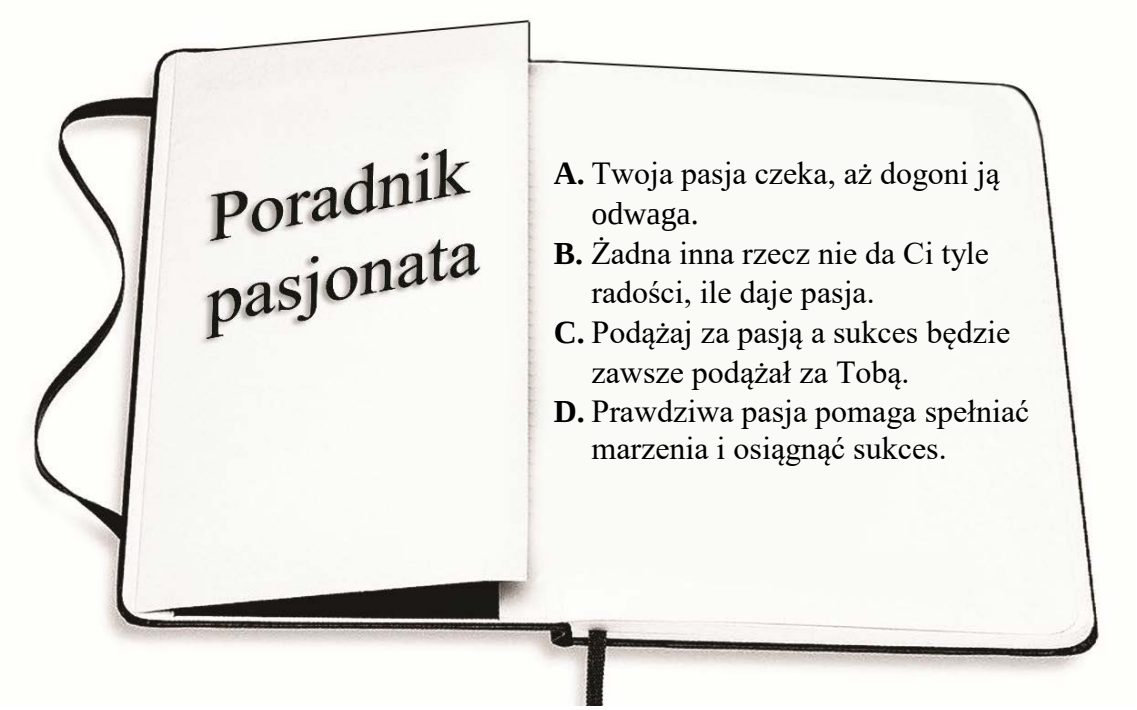
Zadanie 19. (0–1)

W którym z wyrazów pisownia „rz” jest zgodna z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną, co zastosowana w wyrazie *przyjemności*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. *rzadko*
B. *kojarzy*
C. *kulturze*
D. *potrzebę*

Zadanie 20. (0–1)

Jeden z punktów *Poradnika pasjonata* zapisano niezgodnie z obowiązującymi regułami interpunkcyjnymi. Wybierz zdanie, w którym <u>interpunkcja jest niepoprawna.</u>

Zadanie 21. (0–3)

W Twojej miejscowości organizowane jest spotkanie z człowiekiem, który ma niezwykłą pasję. Zredaguj ogłoszenie, w którym zachęcisz mieszkańców do udziału w tym spotkaniu. Użyj dwóch argumentów. Nie cytuj sformułowań z arkusza.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Ogłoszenie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **przemówienie** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

Temat 1.

Napisz przemówienie skierowane do koleżanek i kolegów, w którym przekonasz słuchaczy, że książki mogą być źródłem mądrości. W wypracowaniu odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego i wykaż, że ich przeczytanie może uczynić czytelnika mądrzejszym.

Temat 2.

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, który podczas spotkania nauczył Cię czegoś ważnego. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.